

**Uchwała Nr XI/61/2011
Rady Powiatu Człuchowskiego
z dnia 31 sierpnia 2011 r.**

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na lata 2011-2015**

Na podstawie art.4 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r o samorządzie powiatowym (Dz. U z 2001 r Nr 142 poz. 1592 ze zmianami)

Rada Powiatu Człuchowskiego

uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Człuchowskiego

Janusz Bystron

Załącznik Nr.1

Do uchwały Nr. XI/61/2011 Rady Powiatu Człuchowskiego z dnia 31.08.2011r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY
W POWIECIE CZŁUCHOWSKIM
NA LATA 2011 - 2015**

CZŁUCHÓW 2011 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	3
II. Uwarunkowania przemocy w rodzinie.	4
III. Formy ujawniania się przemocy.	5
IV. Charakterystyka sprawców i ofiar przemocy.....	6
V. Zadania powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	7
VI. Adresaci programu.	9
VII. Podmioty działające i świadczące pomoc osobom i rodzinom z problemem przemocy:.....	9
VIII. Cele działania , metody oraz rezultaty w obszarze przemocy w rodzinie.	10
IX. Zakończenie.	15

I. Wprowadzenie.

Zjawisko przemocy od wielu lat uważane jest za istotny problem społeczny. Do niedawna przemoc nie była uważana za zjawisko patologiczne, była elementem życia rodzinnego. Występuje we wszystkich grupach społecznych i kręgach kulturowych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Ujawnia się w grupach szkolnych, zakładach pracy, środowisku domowym, wobec dzieci, rodziców, osób starszych.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc jest działaniem celowym - zamierzonym, naruszeniem praw osobowych, w sposób uniemożliwiający jej obronę i powodującą szkody we wszystkich zakresach funkcjonowania człowieka. Przemoc narusza podstawowe zasady życia społecznego, jest przestępstwem (art. 207) ściganym z oskarżenia publicznego,

II. Uwarunkowania przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym i niejednorodnym ze względu na wzajemne interakcje w systemie rodziny jako grupie społecznej. W każdej rodzinie istnieje system władzy i posłuszeństwa, role pełnione przez poszczególnych członków, sposobu rozwiązywania konfliktów. Formy dominacji i uległości w rodzinie związane są z przekonaniami i wzorcami wyniesionymi z poprzednich rodzin, własnych umiejętności i sposobów reagowania na różne sytuacje społeczne. Są efektem przyjętych systemów wartości, postaw, sposobów komunikowania z innymi.

Patologia życia rodzinnego pojawia się w związkach formalnych i nieformalnych. Dezorganizacja życia rodzinnego może być wynikiem wielu czynników wzajemnie uzupełniających się takich jak;

- przymus ekonomiczny i podejmowanie pracy zawodowej poza środowiskiem domowym,
- osłabienie pozycji matki lub ojca,
- zdrady małżeńskie i podejrzenia o zdrady,
- konflikty małżeńskie,
- kłopoty wychowawcze związane z podwójnym wzorcem zachowań,
- uzależnienia od środków psychoaktywnych (alkoholizm i środki psychoaktywne),
- choroby w rodzinie,
- stres społeczny związany z utratą pracy.

Przemoc może być utrwalana w funkcjonujących w świadomości społecznej mitów i stereotypów, pokazujących fałszywy obraz zjawiska. Stereotypy i uprzedzenia funkcjonują jako system powielanych przez pokolenia przekonań dotyczących negatywnych wzorców zachowań społecznych. Usprawiedliwiają i przyzwalają one na stosowanie przemocy a przez to utrudniają prawidłowe reagowanie. Do najczęściej spotykanych

mitów i stereotypów należą stwierdzenia:

- „Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać ” „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych ”,
- „ Przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego ”,
- „ Oznaką przemocy są widoczne ślady na ciele ofiar ”,
- „ Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”.
- „Ofiara przemocy wyraża na nią zgodę, gdyby było inaczej odeszłaby od sprawcy”,
- „Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył”,
- „ Gwałt w małżeństwie nie istnieje ”.

III. Formy ujawniania się przemocy.

Przemoc fizyczna w różnych jej postaciach - bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi lub groźenie ich użyciem.

Przemoc psychiczna - sprawowanie kontroli nad ofiarą – np. straszenie zabójstwem, groźenie użycia przemocy fizycznej, zabranie dzieci, niszczenie lub groźenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych i obraźliwych słów.

Przemoc seksualna - zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie, gwałty obsesyjne i agresywne.

Zaniedbywanie fizyczne i psychiczne - różne formy odrzucenia, nieokazywanie uczuć, lekceważenie, pogarda, ograniczenie snu, pożywienia, zakazywanie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie wychodzenia z domu, upokarzanie w miejscach publicznych.

Przemoc finansowa (ekonomiczna) - utrzymywanie w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego.

Przemoc polegająca na osaczaniu, ciągłym chodzeniu za kimś, uporczywym dzwonieniu w celu wyrządzenia krzywdy lub zastraszania.

IV. Charakterystyka sprawców i ofiar przemocy.

Sprawcą przemocy może być każdy, bez względu na zawód, pozycję społeczną czy zamożność. Często sprawcy powielają wzory wyniesione z domu, nie radzą sobie z pełnionymi rolami (ojca, męża, matki, żony), mają pozycję dominującą w związku, posiadają duży poziom agresji, przelamują opór najbliższych i podporządkowują sobie osoby. Ujawniają nieuzasadnione wybuchy złości, są drobiazgowi w kontrolowaniu, niszczą poczucie autonomii i niezależności. Ostatecznym celem jest wywołanie przekonania, że opór jest daremny. Sprawcy przemocy mają świadomość własnego funkcjonowania.

W portrecie sprawcy należy wziąć pod uwagę diagnozy psychiatryczne związane z uzależnieniami, zaburzeniami osobowości, chorobami psychicznymi.

Ofiary przemocy często wynoszą z domu rodzinnego stereotypy zezwalające na przemoc. Osoby te najczęściej są zależne emocjonalnie, rezygnują z realizacji swoich potrzeb na rzecz partnera. Mają niską ocenę siebie, są bierne i bezradne. Ujawniają duży poziom lęku a w sytuacjach konfliktowych, brak im umiejętności rozwiązywania problemów. Często pozostają na utrzymaniu partnera.

V. Zadania powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ma uwarunkowania prawne w ustawie z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 125 z 2010 r., poz. 842) oraz innych umocowaniach prawnych jak:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Ustawa z dnia 15 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r.

Nr 9, poz. 59 ze zm.),

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 1997 r., Nr 89 poz. 555 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. . z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.).

W dokumentach międzynarodowych:

- Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 1993 roku,
- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000 roku,
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet (2004/2220(INI)),
- Opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przemocy domowej wobec kobiet (2006/C 110/15).

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie koreluje z misją i priorytetami wytyczonymi przez Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Człuchowskim oraz Strategie Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego 2006-2013.

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania

przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

VI. Adresaci programu.

Adresatami Programu są mieszkańcy powiatu człuchowskiego a w szczególności:

- osoby i rodziny doświadczające przemocy,
- sprawcy przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracującymi z osobami doświadczającymi przemocy.

VII. Podmioty działające i świadczące pomoc osobom i rodzinom z problemem przemocy:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna.
3. Ośrodki Pomocy Społecznej.
4. Poradnia Terapii Uzależnień.
5. Poradnia Zdrowia Psychicznego.
6. Komenda Powiatowa Policji.
7. Sąd Rejonowy i Prokuratura.
8. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
9. Gminne Interdyscyplinarne Zespoły.
10. Świetlice Socjoterapeutyczne dla Dzieci i Młodzieży w gminach
11. Kluby
12. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia.

VIII. Cele działania , metody oraz rezultaty w obszarze przemocy w rodzinie.

Celem głównym programu jest obniżenie częstotliwości występowania zjawiska przemocy. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację celów podrzędnych takich jak:

1. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie występowania tej przemocy w sferze życia społecznego.
2. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy.
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc.
4. Poprawa skuteczności realizowanych zadań przez instytucje i organizacje działające w obszarze przemocy.

Program zakłada osiągnięcie następujących rezultatów.

1. Zmianę postaw społecznych wobec zjawiska przemocy.
2. Podnoszenie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych o negatywnych skutkach przemocy.
3. Zwiększanie poziomu wiedzy rodziców na temat metod wychowawczych bez używania przemocy.
4. Zmniejszanie skali zjawiska przemocy w powiecie.
5. Zwiększanie dostępności ofiar przemocy do specjalistycznych usług.
6. Współpracy z instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 1. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie występowania tej przemocy w sferze życia społecznego.

Nr	Zadanie	Działanie	Realizatorzy
1.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie rozwiązywania konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresja wobec rówieśników.	<p>1. Prowadzenie warsztatów psychoedukacyjnych oraz wykładów informacyjno-edukacyjnych.</p> <p>2. Wspieranie różnych form spędzanie wolnego czasu sprzyjających zachowaniom nieagresywnym.</p> <p>3. Opracowywanie i realizacja programów profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych.</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkoły i Placówki Edukacyjne, Świetlice, Placówki Wsparcia Dziennego, Kluby, Ośrodki Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe, Związki Wyznaniowe. Komenda Powiatowa Policji.</p>

2.	Promowanie nieagresywnych zachowań w mediach/ prasa, tv, radio, strony internetowe.	1. Współpraca z mediami. 2. Kampanie informacyjne. 3. Promowanie zadań w ramach działania zespołów interdyscyplinarnych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespoły Interdyscyplinarne, PPP, KPP.
----	---	--	--

Cel 2. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy.

1.	1. Udzielanie wsparcia i pomocy osobom dotkniętym przemocą w dotychczasowej miejscu zamieszkania.	1. Prowadzenie wsparcia w formie: specjalistycznego poradnictwa -psychologicznego, -socjalnego, -prawnego, -pedagogicznego. 2. Podejmowanie działań w oparciu o procedurę „Niebieskiej karty” 3. Informowanie o podjętych działaniach właściwego zespołu interdyscyplinarnego.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rodzinny, Prokuratura.
2.	1. Ochrona przed sprawcą przemocy i dalszym krzywdzeniem.	1. Izolacja sprawców przemocy od ofiary. 2. Zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną i nakaz opuszczenia miejsca krzywdzenia.	Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rodzinny, Prokuratura.

	krzywdzenia.	
2. Działania realizowane w gminach w ramach Programów Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	1. Zadania z katalogu GPPiRPA, które wiążą się z przeciwdziałaniem przemocy u osób uzależnionych i współuzależnionych.	Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Działania Poradni Uzależnień.	1. Terapie indywidualne osób uzależnionych i współuzależnionych. 2. Grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.	Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Uzależnień.

Cel 3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc.

1.	Edukacja sprawców przemocy w rodzinie.	1. Udzielanie sprawcom przemocy informacji o programach korekcyjno-edukacyjnych. 2. Prowadzenie poradnictwa; -psychologicznego, -prawnego, -socjalnego, -pedagogicznego. 3. Terapia indywidualna.	Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, PPP.
----	--	---	---

Cel 4. Poprawa skuteczności realizowanych zadań przez instytucje i organizacje działające w obszarze przemocy.

1.	Podnoszenie poziomu świadomości i wiedzy osób zajmujących się przemocą w rodzinach.	1. Organizowanie konferencji, debat o przemocy i przeciwdziałaniu przemocy. 2. Wymiana informacji o występowaniu przemocy w środowisku pomiędzy instytucjami zajmującymi się przemocą.	Ośrodki Pomocy Społecznej, PPP, PCPR, Sąd Rodzinny, Komenda Powiatowa Policji.
2.	Zbieranie i analiza informacji dotyczącej zjawiska przemocy w powiecie.	1. Prowadzenie rejestrów udzielanych porad specjalistycznych. 2. Ewidencja zgłoszeń Policji i innych instytucji o występowaniu zjawiska przemocy.	Ośrodki Pomocy Społecznej, PPP, PCPR, Sąd Rodzinny, Komenda Powiatowa Policji.

WICEPRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Czuchowskiego

Janusz Bystron

IX. Zakończenie.

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa podejmuje działania wobec sprawców przemocy, organizuje możliwości pomocy rodzinie w systemach lokalnych, w różnych jej formach systemowych i indywidualnych.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskiej Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą. Procedura "Niebieskiej Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym przez prawo. Każdy, kto wie lub jest świadkiem tego zjawiska powinien poinformować o tym odpowiednie służby, które są zobowiązane do ochrony ofiar i udzielenia pomocy.

W związku z powyższym konieczne jest podjęcie szerokiego, dobrze zorganizowanego i kompleksowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zakładając, że realizacja niniejszego programu będzie stanowiła wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy i będzie przebiegać wielopoziomowo we wszystkich instytucjach i organizacjach zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania przemocy.

Monitorowanie przebiegu programu opierać się będzie o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Monitorowanie działań powinno być zakończone rocznym sprawozdaniem, które będzie przedstawione Radzie Powiatu.